

Vandaag gaan we een wandeling maken over de Winterdijk, niet in het heden maar ±1958, gezien door de ogen van een 11-jarige jongen uit het Rode Dorp.

Schilderij van de Winterdijk van A.F. Lafeber rond 1950

We starten de wandeling bij de vier woningen Winterdijk 15a t/m 15d. Als je naar rechts kijkt, zie je het land van Kool, een plantenkweker op de koude grond. Als jongen kon je daar werken voor 10 cent per uur. De ingang van deze tuinder kon je bereiken via het "halvemaantje", uitkomend in het van Bergen IJzendoornpark ter hoogte van de vogelkooi. Naast woning 15d lag een paadje: een doorsteek naar de Noorderstraat, nu Ferdinand Huyckstraat. Het laantje had als bijnaam het pispottenlaantje, vernoemd naar de weelderige plantengroei aldaar. Het laantje was smal en alleen toegankelijk voor voetgangers en fietsers.

Winterdijk 15 c en d

We gaan wandelen: links tuinen (volkstuinten), rechts -ter hoogte van de school Park en Dijk- de tuinderij van fam. de Bruin, een bloemenkweker. Wat verderop, ter hoogte van de Goudse Waarden, nog enkele huizen, rechts en links de woningen Winterdijk 19 t/m 29 plus twee boerderijen van de families Spee en Abe. Op nummer 29 woonde toen een broodvisser. Zijn bootjes waren afgemeerd in de Kleine Put, nu het oerbosje. Als je bij het bordje "fietspad"

staat, kan je na enig speurwerk de ingang nog vinden. We wandelen verder het fietspad op. Ter hoogte van de brug naar Nieuwe Parkerf stonden nog twee woningen: één links en één rechts van de Winterdijk. Rechts woonde dokter Franken. Even voorbij het huis van Franken ging je rechtsaf onder de spoorlijn door het voormalige rangeerterrein, tevens toegangsweg naar het seinhuis van de NS. Mijn ome Janus werkte daar, heel indrukwekkend om te zien hoe de seinwachters de grote hendels over haalden om de wissels te bedienen.

Foto circa 1955 (van A.F. Lafeber)

We wandelen verder richting Grote Put, halverwege een wegdraaibaar loopbruggetje. Dit bruggetje had een draaipunt in het midden. Dus als jongen was het een leuke sport om als je over het bruggetjes was hem weg te draaien, zodat fietsers af moesten stappen en eerst het bruggetje terug moesten draaien. Ter hoogte van het bruggetje kijken we naar links en zien aan de Gouwe het land van Jan Zweerd met een woning, grote schuren en een hooiberg. Het land was te bereiken via de Gouwe, niet vanaf de Winterdijk. Hierover later meer.

*bij de Parallelweg, nu Jamessingel
(foto ca 1955 : Albertus Franciscus Lafeber)*

We vervolgen onze tocht en komen bij de Grote Put, net voor de onderdoorgang bij de oude spoorlijn. Achter de put voetbalvelden van Gouda en Jodan Boys. Om een idee te krijgen hoe het was moet u maar denken, dat het tunneltje de onderdoorgang nieuwe spoorlijn er niet is, dus de Grote Put was best groot. Vanaf Grote Put onder de parallelweg door, nu Burgemeester Jamessingel. Achter de onderdoorgang direct links is nog te zien hoe de Winterdijk verder liep. Het landhoofd van een brug is nog intact. Ga daar nu eens staan en bedenk je dat er helemaal geen bebouwing meer is. Links in de verte zie je de hefbrug van Waddinxveen en verder alleen maar polder. Dit kan nog. Wandel van het Groenhovenpark naar het Campanile hotel onder de A12 door en daar vindt u nog een stuk oud Winterdijk terug. Aanrader voor een mooie herfstmiddagwandeling.

Winterdijk 2005

Ik zou nog even terugkomen over het land van Jan Zweerd, alleen bereikbaar via de Gouwe, voor ons jongeren was ook een achteringang. Tom de broodvisser was een stugge norse man. En wij als jongen waren nieuwsgierig wat er in de fuiken zat, die Tom uitgezet had. Het was voor ons een sport om bij fuikje lichten niet betrappt te worden door Tom of de politie Koot. Koot was een gezette, ietwat dikke en op leeftijd zijnde agent. Type "bromsnor", altijd op de fiets. Op zekere dag waren we een fuikje aan het lichten en werden we betrappt door Koot. Dus dra-ven richting huis. We hadden het geluk dat we het draaibruggetje nog over moesten dus over

de brug, brug wegdraaien en draven. Koot had wat vertraging: fiets neerzetten, brug terugdraaien en weer fietsen. Maar helaas onze voor-sprong was niet groot genoeg. Ter hoogte van het land van Jan Zweerd zat hij vlak achter ons, dan maar via de achteringang de sloot. Via het land van Jan Zweerd naar de schuren. Jan Zweerd die het had zien gebeuren zag de humor er wel van in en verstopte ons in een van zijn schuren. Politie Koot fanatiek maar niet zo dat hij ons via de sloot volgde. Fietste om en ging naar Jan Zweerd, maakte een praatje. De twee gingen het huis binnen en verbleven daar ge-ruime tijd. Na verloop van tijd kwam Jan Zweerd ons vertellen dat de kust veilig was. We konden naar huis. Onderweg gingen we verzinnen wat we thuis moesten zeggen, hoe we aan dat natte pak waren gekomen. Wat ik thuis verteld heb, weet ik niet meer. Het was beslist niet de eerste en gelukkig ook niet de laatste keer dat ik een smoes moest verzinnen, hoe ik zo nat of smerig was geworden.

Ik sta in gedachten bij Winterdijk15d. Kijk om me heen, ik zie tuinen en polders, geen scholen geen Nederhorststraat, geen Bloemendaal. Ik wou dat ik weer elf jaar was.

Winterdijk (foto ca 1955 van A.F. Lafeber)

Foto's zijn afkomstig van de website van :
<http://64.233.183.104/search?q=cache:qcRfYYXPuxcJ:home.planet.nl/~jlafeber/schilderijen/schilderijen.html+winterdijk+gouda&hl=nl&ct=clnk&cd=8&gl=nl>

Mag ik mij even voorstellen? Mijn naam is Henk van Gorkom en ik woon tegenwoordig in Maarsse. Toen ik las dat er verhalen werden gevraagd over de Winterdijk werd ik enthousiast. Het geval is namelijk dat ik in mijn jeugd veel tijd heb doorgebracht in de Winterdijk op nummer 27 waar mijn grootvader en grootmoeder van Noort woonachtig waren.

Oorlogstijd.

Gouda is ook mijn geboorteplaats en zelf waren mijn ouders woonachtig in de IJssellaan nadat ik eigenlijk geboren ben op de Eerste Kade. Van daar gingen mijn vader en moeder regelmatig naar de Winterdijk op bezoek bij opa en oma. Ik ben geboren in het jaar 1939 en sommige dingen van de laatste twee oorlogsjaren herinner ik mij nog van de Winterdijk. Een van de weinige belevenissen die ik mij nog herinner was dat er op veel dagen op de spoorlijn tegenover mijn grootouders een paar goederenwagens werden neergezet met afweergeschut van de Duitsers die wel eens onder vuur werden genomen door de Tommy's. Menig keertje moesten wij in de kast kruipen waar wij dan met zijn zessen beschutting zochten. De ramen werden dan op een kier geschoven voor het breken van de ruiten tegen eventuele bommen op de goederenwagens. Uit de verhalen van mijn moeder heb ik begrepen dat er ook ooit een trein is beschoten uit Rotterdam (vergissing van de Tommy's) waardoor er tientallen passagiers en gewonden een veilig heenkomen zochten via de Winterdijk dat toen nog een echte dijk was en niet breder dan een halve meter verhard pad met links en rechts een sloot. Mijn grootvader en moeder hebben ook nog een voedseltocht vanuit de Winterdijk gemaakt naar Zwolle en dat op fietsen zonder luchtbanden. Voorwaar geen geringe prestatie. Nadat wij ook nog de hongerwinter hebben meegemaakt herinner ik mij uiteraard de voedseldroppings van de geallieerden vlak voor het einde van de oorlog die het zalige Zweedse wittebrood dropten op de weilanden.

Op de tuin.

Toen de oorlog afgelopen was zijn mijn beide ooms van Noort in de tuinderij gegaan. Driekus van Noort had een tuin achterin de Winterdijk (bij het hoge bruggetje) En Bas van Noort ging in dienst bij de Firma Verbree de bekende zaadhandel aan de Fluwelensingel. Verbree bezat ook een tuin aan de Winterdijk en wel halverwege tegenover de Put. Op latere leeftijd ben ik regelmatig gaan helpen. Mijn vader ging na de oorlog werken bij de Goudsche Machinefabriek van Hupkes aan de Van Strijenstraat-Kattensingel. Maar in 1947 ging hij voor een nieuwe baan werken bij Stork-Jaffa in Utrecht en gingen wij ook verhuizen naar de Domstad.

In de jaren 1950 ben ik Driekus van Noort zo'n beetje gaan helpen als 11 jarige jongen in de tuin. En dat was meestal in de grote schoolvakanties waarbij ik dan sliep in de Winterdijk bij grootvader en moeder. Wanneer wij dan op donderdag naar de veiling gingen moest ik 's morgens om 6 uur opstaan en om half zeven naar de tuin o.a. bossen peen wassen in de sloot en dan naar de veiling (via Bloemendaal) naar de Bodegraafse Straatweg waar de veiling was gevestigd. In Bloemendaal zaten ook veel tuinders die van de weg waren gescheiden door bruggetjes die ik vooruit moest opendraaien om er door te kunnen met de schouw.

Na afloop was het uiteraard via dezelfde weg weer terug. Soms ging ik met Bas van Noort mee naar de markt in Leiden waar Verbree een kraam had en uiteraard soms ook naar de markt in Gouda. Via de tuin waren ook de voetbalvelden van Gouda en Jodan Boys te bereiken. Regelmatig bezocht ik de wedstrijden van de Goudse clubs.

Mijn grootvader was in dienst getreden van de Gemeentereiniging van Gouda en dat gebeurde nog met paard en wagen. Een paar keer ben ik met hem door een Goudse buurt gereden. De huizen aan de Winterdijk die links van de sloot lagen waren via bruggetjes te bereiken. De blokjes huizen 2 onder een kap zijn overigens omstreeks 1925 gebouwd. Ik heb dat van familie vernomen die daar ook nog daarna hebben gewoond. Ik denk altijd nog met plezier terug aan die tijd waar het vaak hard werken was waar we later de vruchten van hebben geplukt

Zo landelijk is de Winterdijk nog van Gouda naar Waddinxveen.